

ZÜMRÜTTEN AKİSLER

A.M. Celal Şengör

Bilim, gazetelerde ve popüler yayınlarda sloganlar veya romantik düşler yayımlayarak veya değişik fikir sahiplerinin şahıslarına saldırarak değil, gerçekler ve tutarlı düşüncelerle fikir teatisi şeklinde yapılır.

Tarihsel Kalıntı Anlaşıldığı Yerde

Korunmalıdır: Özgen Acar'a vermek zorunda kaldığım bir cevap

Özgen Acar Bey, 4 Temmuz 2006 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki Kavşak köşesinde benim Cumhuriyet Bilim ve Teknoloji'de yayımlanan «Tarih bulunduğu yerde değil anlaşıldığı yerde güzeldir» başlıklı yazıma, oradaki fikirleri anlayarak eleştirel bir cevap vermek yerine, yazımı şahsıma saldırarak cevaplandırmayı tercih etmiş. Bu ilkel davranış tarzından ne yazık ki hâlâ milletçe muzdaribiz. Ben önce, kendisinin tarihsel ve kültürel eserlerin tüm insanlığın malı olması DOĞRU düşüncesiyle onların korunamayacakları yerlere döndürülmelerindeki YANLIŞ ısrarının bir tezat teşkil ettiğine dikkatini çekmek istiyorum. Madem ki Bergama Tapınağı ona göre de "iyi ki gitmiş de korunmuş", eh zaten aynı fikirdeyiz demektir. Fakat heyhat, bu açık durum böyle gözüküyor kendisine göre.

Nemrut'taki tümülüs ve heykelleri New York veya Londra'daki meydanlara dikmeği ben acaba nerede teklif ettim? Ben eserlerin korunabilecekleri ve anlaşılacakları yerlerde, yani adam gibi müzeler ve benzeri kurumlarda olmasını savunuyorum, yoksa önüne gelenin dolandığı meydanlarda değil.

Özgen Bey herhalde benim Atatürk hakkında yazdıklarımı okumamış ki onun eserlerini ne kadar yakından tanıdığımı bilmiyor. Ama bilgisizliği sırf bu konularla sınırlı değil: Benim mesleğimden ve verdiğim derslerden de bîhaber. Ben mühendis değil jeologum; yani dünyanın doğal yapısını inceleyen ve bu cümleden jeolojik zenginliklerin korunmasıyla ilgili olan, dünya çapında bilimsel yayın yapan ve ABD'den Rusya'ya, İngiltere'den Fransa'ya, Avusturya'ya uluslararası ödüller almış bir doğa bilimciyim (Ancak Mülkiyeli Özgen Bey, mühendisleri doğa ve kültür düşmanı, mühendislik okullarını da doğa ve kültür düşmanlığının öğretildiği okullar olarak gören garip düşüncelerini terketmelidir; kendisine bu konuda Jules Verne okumasını öneririm). Üye seçildiğim ulusal ve uluslararası akademilerde sosyal ve kültürel bilimler de temsil ediliyor. Verdiğim dersler arasında bilim felsefesi ve bilim tarihi olduğu gibi, Amerika Jeoloji Cemiyeti'nin Jeoloji Tarihi sekisyonunun başkanlığını da yaptım. Özgen Bey birazcık ülkesinin bilim çehresiyle ilgilenseydi bunları herhalde bilebilirdi. Benim arkeolojiyle olan ilgimi de gerek Türkiye'de, gerekse de Almanya'da yayımlanan armağan kitaplarına davet üzerine yaptığım katkılardan izleyebilirdi. Merhum Ekrem Akurgal'ın Anadolu Uygarlıkları kitabının son baskılarına bakarsa orada da benim katkımı görececek, üstelik rahmetli hocamın benden "kıymetli dostu" diye bahsettiğini okuyacaktır. Özetle, genel kültürün belki de Özgen Bey'in sandığı kadar yabancı değilim. Yoksa Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri dergisinde yayın kurulu üyesi olduğumu da mı bilmiyor gazeteci Özgen Bey?

Benim düşüncelerimi "taştır verin gitsin" zihniyetiyle mukayese eden ya dediklerimi anlayamamıştır veya anlamak istememektedir, zira ben, eserlerin büyük kıymetlerinden ötürü ancak anlaşılabilirlikleri yerlerde koruma altına alınabileceklerini söylüyorum. Bunu iddia eden arkeolojik veya tarihsel bir esere nasıl "taştır verin gitsin" diye bakabilir? Benim böyle bir bakışım olduğunu ileri süren nasıl iyi niyet (veya iz'an) sahibi olabilir? Benim söylediğim, arkeolojik veya tarihi esere sahip çıkamayan onu tutmaya da mezun değildir demekten ibarettir. Atatürk işte bize bunu anlatmaya çalışıyor, tarihsel, kültürel ve doğal zenginliklerimize sahip çıkabilmemizi istiyordu. Evet, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi bu nedenle kurulmuştur, Türk Tarih Kurumu bu nedenle kurulmuştur... Bunlar ve benzerlerini ne derece koruyabildik? Onları ne derece dünyada olmaları gereken yerlere yüceltebildik? Özgen Bey gibileri bu kurumların korunmalarına, yücelmelerine ne derece katkı yaptılar? Bu kurumların görevlerini yapamadıkları Türkiye'nin bu nedenle çürüyen müzelerine Karun hazinesini düşüncesiz bir şovenizmle geri getirenler şimdi sorumlulukları altında ezilmemekte midirler? (Bu yazıyı yazdığım gün gene gazetelerde bir müze soygunu haberi vardı. Bu sefer Konya Müzesi.)

Bilim, gazetelerde ve popüler yayınlarda sloganlar veya romantik düşler yayımlayarak veya değişik fikir sahiplerinin şahıslarına saldırarak değil, gerçekler ve tutarlı düşüncelerle fikir teatisi şeklinde yapılır. Kendisine tarihin «güzelliği» gibi anlamsız bir sözle (tarihin güzeli çirkin olmaz*) vecize (!) sahipliği atfeden, başlatmak istediğim bir fikir teatisini, şahsımı gölge altında bırakarak cevaplamağa kalkan Özgen Bey'le tartışmayı sürdürmenin ben bu nedenle faydalı olmayacağı kanısındayım.

*Ben ilk yazımda Özgen Bey'in anlamsız sözünü hatırlatmak için güzel kelimesini mnemonik bir araç olarak kullandım.